

ESPOON OIKEUSAPUTOIMISTO

Oikeusministeriö

30. 09. 2008

ad. 1 / 021 / 2007
LAVO

**Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO**

Oheisena Espoon oikeusaputoimiston lausunto jatkokäsittelylupaa hovioikeudessa koske-
vasta komiteamietinnöstä.

Espoossa 29.9.2008

Berndt Helin
Johtava julkinen oikeusavustaja, asianajaja
Espoon oikeusaputoimisto

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Espoon oikeusaputoimiston lausunto jatkokäsittelylupaa hovioikeudessa koskevasta komiteamietinnöstä

Lausumme mietinnöstä seuraavaa:

Komitea ehdottaa riita-asioissa jatkokäsittelylupaa, jos kysymyksessä oleva rahamäärä ei ole enemmän kuin 10.000 euroa (5 §).

Oikeusaputoimistojen asiakkaista suuri osa on vähävaraisia tai keskituloisia kansalaisia, joille 10.000 euron (nettomääräinen) rahamäärä on erittäin suuri. Paljon pienemmän määrän menettäminen voi saattaa henkilön ja hänen perheensä taloudellisiin vaikeuksiin. Valituksen kytkeminen näin suureen intressiin ei ole kohtuullista, koska se viestittää vähättelyä kansalaisia kohtaan.

Oikeusturvan on kohdistuttava kaikkiin kansalaisiin samalla tavalla. Se ei saa olla kohtuuttomassa määrin henkilön tuloista tai varallisuudesta riippuvaista.

Intressin määrä sinänsä ei ole oikea peruste valituslupaa arvioitaessa. On kuitenkin perusteltua, ettei kovin vähäisissä asioissa rasiteta järjestelmää, koska resurssit ovat rajalliset.

On lisäksi huomattava, että suurten oikeudenkäyntikulujen uhka estää kansalaisia vieläkin nostamasta kanteita tai valittamasta niitä koskevista tuomioista hovioikeuteen vähääkään epäselvissä tapauksissa, vaikka niihin sinänsä olisi juridisia perusteita ja vaikka tuomioistuinta tarvittaisiin nimenomaan epäselvien asioiden ratkaisuun. On perusteltua olettaa, että jo kulu-uhkaleikkuri toimii liiankin tehokkaasti estämään oikeudenkäyntejä. Osa kansalaisista ajattelee, ettei tuomioistuinlaitos ole heidän taloudellisia riita-asioitaan varten.

Edellä olevan johdosta ehdotamme alarajaksi 3000 euroa. Joka tapauksessa vähäisen intressin jutut tulisi voida pääsääntöisesti käsitellä kirjallisessa menettelyssä ilman, että muutoksenhakulupaa tarvitaan ja ilman pääkäsittelyä. Kun valituslupa tulisi kuitenkin tutkia, ja koska kyseessä ovat pienehköt jutut, ei estettä jutun kirjalliselle kokonaiskäsittelylle ja asianmukaiselle ratkaisulle voi olla.

Komitea ehdottaa rikosasioissa rajaksi kolmen kuukauden vankeutta (6 §).

Koska vankeudessa on kyse vapauteen kohdistuvasta rangaistuksesta, ei valituslupaa voida tehdä jatkolupaa edellyttäväksi. Jatkoluvan tutkimismenettely ei välttämättä takaa oikeaa lopputulosta. On kaikin tavoin estettävä mahdollisuus väärään vankeusrangaistukseen. Kysymys saattaa olla henkilön koko tulevaisuudesta. Valitus saatetaan jättää tekemättä pelkäämään siitä syystä, että lupamenettely koetaan vaikeaksi ja tilanne toivottamaksi. Kaikilla ei ole välttämättä avustajaa rikosasioissa.

Jatkolupa tulisi rajata koskemaan vain sakkojuttuja. Parempi vaihtoehto sakkojutuissa voisi kuitenkin olla kirjallinen prosessi ilman pääkäsittelyä.

Kansalaisten luottamuksella tuomioistuinlaitokseen on oleellinen merkitys koko järjestelmän uskottavuuden kannalta. Uskottavuus kärsii, mikäli jatkoluvan kynnyks asetetaan liian korkealle.

Näytön arviointi (10 §). Komitea katsoo, ettei jatkokäsittelylupaa tarvitse myöntää yksinomaan näytön uudelleen arvioimista varten.

Espoon oikeusaputoimisto yhtyy komitean näkemykseen ja toteaa, että vallitsevan järjestelmän puitteissa on saatettu käyttää väärin näytön arviointiperustetta ja saatu melkein minkäläinen juttu tahansa hovioikeuteen.

Näytön arvioinnin helpottamiseksi tulisi asianosaisten ja todistajien lausunnot kirjata sellaiseen pöytäkirjaan, ei puheenjohtajan tulkitsemina, koska nauhoista purkaminen ei toimi hitauden vuoksi.

Tämä mahdollistaisi paremmin näytön avoimen arvioinnin asiasta valitettaessa ja hovioikeudessa asiaa käsiteltäessä sekä myös hovioikeuden ratkaisua arvioitaessa.

Yleisperusteluissaan komitea toteaa aikaisemman uudistuksen johtaneen pääkäsittelyjen merkittävään lisäykseen, asiamäärien huomattavaan kasvuun ja käsittelyaikojen pitenemiseen.

Käsityksemme mukaan juttusuma hovioikeuksissa on pitkälti purkautunut ja työmäärä tällä hetkellä varsin kohtuullinen. Tämän hetkinen työmäärä ei edellytä näin huomattavaa rajoitusta kuin mitä toimikunta ehdottaa. (Lähde: Oikeusolot; Tilastokeskus)

Espoon oikeusaputoimisto kiinnittää huomiota jutun kokonaishallinnan tehostamiseen. Käsittelyissä tulisi pitäytyä tiukemmin oleellisissa kysymyksissä. Näin voidaan säästää aikaa ja käsitellä sekä alioikeudessa että hovioikeudessa useita esim. lasten huolto- ja elatusapuasioita samana päivänä nykyisen yhden sijaan.

Espoossa syyskuun 29 päivänä 2008

Berndt Helin

Johtava julkinen oikeusavustaja, asianajaja
Espoon oikeusaputoimisto